

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. I. Extrema Unctio est verum & proprium Sacramentum novæ Legis,
immediatè à Christo institutum (incertum quo tempore) per Jacobum
autem promulgatam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

SECTIO PRIMA.

De Institutione & Materia Extrema
Unctionis.

3.
Christus
quovis tem-
pore provi-
dit feris
suis de salu-
taribus re-
mediis.
Trident.

Clementissimus Redemptor noster (Tri-
dent. auditis supra in Prooemio) qui
feris suis quovis tempore voluit de salu-
taribus remediis adversus omnia omnium
hostium tela esse prospectum, quemadmo-
dum auxilia maxima in Sacramentis aliis prepara-
vit, quibus Christiani conservare se integros, dum
viverent, ab omni graviore spiritus incommodo pos-
sint; ita Extrema Unctionis Sacramento finem vite,
tamquam firmissimo quodam presidio munivit.

Itaque misericors Redemptor noster Chri-
stus, non tantum instituit Sacramenta, quibus
tamquam salutaribus remediis juvemur in Ec-
clesiæ ingressu, & progressu; sed etiam pro-
gressu ex hac vita hoc Sacramentum instituit,
quo tamquam firmissimo quodam presidio
contra adversarium muniamur, qui tunc ad nos-
tram perditionem præcipue omnes suæ versu-
tiæ nervos intendit, ut supra Trident. elegan-
ter exprimit dicens: Nam etsi adversarius noster
occasione per omnem vitam quarat & capret, ut
devorare animas nostras quoquomodo possit, nul-
lum tamen tempus est, quo vehementius ille omnes
suæ versutiæ nervos intendat ad perdendos nos penitus,
& à fiducia etiam, si possit, divinae misericordiæ
deurbandos, quàm cum impendere nobis exitum vite
perspicit.

Interim quia nihil est tam apertum rectis
oculis Catholicorum, quod distorti oculi Aca-
tholicorum non distorquent, & quod non pro-
more suo, Hæretici, dum rationibus & aucto-
ritate rejicere nequeunt, irrisionibus & figmen-
tis explodere saragunt, hinc erit

CONCLUSIO I.

Extrema Unctio est verum & pro-
prium Sacramentum novæ Le-
gis, immediatè à Christo insti-
tutum (incertum quo tempore)
per Jacobum autem promul-
gatum.

4.
Doctrina
Conc. Trid.
de institu-
tione hujus
Sacramenti.

Ita novissimè docet eisdem ferè verbis Con-
cil. Trident. supra c. 1. in principio dicens:
Instituta est autem sacra hac Unctio infirmorum,
tamquam verè & propriè Sacramentum novi Testa-

menti à Christo Domino nostro, apud Marcum quod-
dam insinuatam, per Jacobum autem Apostolum ac
Domini fratrem fidelibus commendatam, ac promul-
gatum.

Et can. 1. sequentis tenoris: Si quis dixerit
Extremam Unctionem non esse verè & propriè Sacra-
mentum à Christo Domino nostro institutum, &
à B. Iacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum
acceptum à Patribus, aut figmentum humanum;
anathema sit.

Hanc Catholicam veritatem prius definita
Eugenius IV. in Conc. Florent. consentiente
Ecclesiâ tam Græcâ, quàm Latînâ, qui consen-
sus sufficere debuisset ad claudenda ora Hære-
ticorum & ostendendam antiquitatem hujus
Sacramenti; utpote usurpatum non tantum
apud Romanos, quos ipsi vocant Antichristos,
sed etiam apud Græcos, qui antiquitatem maxi-
mi erant observatores.

Itaque Eugenius in suo Decreto Lige-
ntione Jacobinorum & Armeniorum sic ait
Novæ legis 7. sunt Sacramenta, scilicet Baptismus,
Confirmatio, Eucharistia, Penitentia, Extrema
Unctio &c.

Et infra: Quintum Sacramentum est Extrema
Unctio, cuius materia &c. De hoc Sacramente ha-
berit Iacobi 5.

Immo (quod notandum est) Græci, etiam
Schismatici, à multis jam sæculis à Latinis Ec-
clesiâ separati ac divisi, tenent, Extremam
Unctionem esse verum novæ legis Sacramen-
tum; Hieremias namque Patriarcha Constanti-
nopolitanus (ut observant Bellarminus, Estius & alii DD. Catholici) consultus à Leo-
theranis tam de hoc Sacramento quàm de aliis,
quæ Protestantes controvertunt, idiplum quod
Ecclesiâ Romana servat ac docet, etiam apud
iplos servari & doceri, disertissimè professus.

Hieremias Patriarcha Constantinopolitanus
(inquit Bellar. to. 3. lib. de Extre. Unct.
c. 4.) in responsione ad Confessionem Luthera-
norum c. 7. ponit septem verè & propriè Sa-
cramenta, ac dicit, non esse plura, nec pau-
ciora, & inter ea ponit Extremam Unctio-
nem, tamque divinum Sacramentum vocat. &
ab Apostolo Jacobo explicatum dicit.

Quis Catholicorum adhuc audeat dubitare
& dicere: Fortè Extrema Unctio non est verè
& proprium Sacramentum novæ legis, sed
possibile est, inquit Doctor Subtilis supra n. 2. non
Deum finaliter remittere venialia: ergo possibile est

sibi institui signum efficacis istius remissionis. Consequenter patet, quia possibile est hominem instituire signum efficacis practicum cuiuscumque operis sui: ergo multo fortius est Deo possibile, & ita potest quodcumque signum sensibile, cuius institutio non includit contradictionem, instituire tamquam signum practicum efficacis istius effectus.

Hoc etiam congruum est, recessurum scilicet ab hac vita, finaliter a venialibus absolvi: quia ista non remissa, essent impedimentum gloria consequenda, & non remissa possunt esse usque ad exitum, quia peccator quasi continet peccata talibus peccatis.

Hoc etiam factum est. Probatur ex illo verbo Iacobi 5. Si in peccatis est, remittentur ei. Non intelligit de mortalibus, quia hec non remittuntur, nisi in Baptismo vel Penitentia: ergo de venialibus. Sit ergo prima Conclusio, quod respectu finalis remissionis venialium convenit esse, & potest esse, & est Sacramentum nove legis. Hactenus Scotus.

Breviter: Extrema Unctio est signum sensibile, ex institutione divina efficaciter significans gratiam; ergo est verum & proprium Sacramentum nove legis. Antecedens probatur ex Iac. 5. v. 14. & 15. Infirmatur quis in vobis? Inducat Presbyteros Ecclesie, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus: & si in peccatis sit, remittentur ei.

Quibus verbis (inquit Trident. supra cap. 1.) ut ex Apostolica Traditione, per manus accepta, Ecclesia dicitur, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti. De quibus infra propriis locis.

Hic sufficiat, unctioem olei cum oratione Sacerdotis (quæ expressè legitur in illis verbis) esse signum sensibile seu ritum externum. Quod autem significet efficaciter gratiam; quomodo clariùs potuisset Iacobus significare, quàm dicendo: Et si in peccatis sit, remittentur ei? Nam peccata, etiam venialia, non remittuntur in hac vita (ut alibi latius probavimus) absque infusione nove gratiæ habitualis.

Denique institutionis Auctorem (inquit Alex. White in Redargutione Schismatis Anglicani cap. 26. sect. 3. §. 2.) habemus in verbis: Et orent super eum ungentes eum oleo in nomine Domini, id est, auctoritate Domini, & ritu à Domino instituto, ut patet ex locis similibus Act. 10. v. 48. Et iussit eos baptizari in nomine Domini Iesu Christi. Et cap. 19. v. 5. His auditis Baptizati sunt in nomine Domini Iesu.

Sed ab Aliis aliter explicantur hæc verba, ut putà de invocatione nominis Iesu in forma Baptismatis; veluti communiter explicantur illa verba: Baptizantes eos in nomine Patris, & filii, & Spiritus sancti, de invocatione Patris, & filii, & Spiritus sancti in eadem forma.

Dici ergo posset Auctorem institutionis satis haberi in illis verbis: Et si in peccatis sit, remittentur ei. Nam sicut remissio peccatorum propria est Deo, ita etiam institutio illius signi, quod peccata remittit.

Itaque ex verbis Iacobi, prout semper intellecta fuerunt ab Ecclesia Catholica, habetur, quod Extrema Unctio sit signum sensibile, ex institutione divina efficaciter significans gratiam.

Qui sanè perpetuus intellectus non parùm probatur ex Innocentio I. Papa in Epistola ad Decentium Eugubinum Episcopum c. 8. ubi, post recitata Iacobi Apostoli verba, subiicit: Quod non est dubium, à fidelibus egrotantibus accipi vel intelligi debere, qui sancto oleo Chrysmatis perangi possunt, quo ab Episcopo confecto, non solum Sacerdotibus, sed omnibus usi (passivè) Christianis licet in sua aut suorum necessitate inungendo.

Quod autem hæc Unctio sit de numero Sacramentorum, post pauca apertius testatur, dicens: Nam penitentibus (publicè) istud infundere non potest, quia genus est Sacramenti. Nam quibus reliqua Sacramenta negantur, quomodo unum genus putatur posse concedi?

Denique ibidem hortatur Decentium, ut de hoc Sacramento, sicut de aliis consultis, in Ecclesia sua Romanam consuetudinem servet: His ergo (inquit) frater charissime, omnibus, quæ tua dilectio voluit à nobis exponi, prout potuimus, respondere curavimus, ut Ecclesia tua Romanensis consuetudinem, à qua originem ducit, servare valeat atque custodire.

Accedat testimonium D. Aug. Serm. 215. de Temp. ibi: Quoties aliqua infirmitas supervenerit, Corpus & Sanguinem Christi ille, qui egrotat, accipiat, & inde corpusculum suum unget (passivè, id est, ungetur) ut illud quod scriptum est, impleatur in eo: Infirmatur aliquis, inducat Presbyteros, & orent super eum, ungentes eum oleo, & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit, dimittentur ei. Videte fratres, quia qui infirmitate ad Ecclesiam cucurrerit, & corporis sanitatem recipere, & peccatorum indulgentiam merebitur obtinere.

Idem docet Auct. Tract. de Rectitudine Catholice conversationis apud Divam Augustinum to. 9. ibi: Qui egrotat in sola Dei misericordia confidat, & Eucharistiam cum fide & devotione accipiat, oleumq; benedictum fideliter ab Ecclesia petat, unde corpus suum ungetur, & secundum Apostolum: Oratio fidei salvabit infirmum &c.

Gregorius etiam I. to. 5. in lib. Sacram. non tantùm describit modum & formam conficiendi oleum infirmorum, sed etiam formam & ritum administrandi Sacramentum Extreme Unctionis tradit.

Quid dicam de Chrystostomo? lib. 3. de Sacerdotio, hoc Sacramentum quoad effectum

E e e cum

Uti etiam congruit.

Immo & ipsa institutio.

8. Extrema Unctio est verum & proprium Sacramentum. Probatur ex verbis Iac. 5.

Quibus docetur materia, forma, minister & effectus huius Sacramenti. Trident.

9. Uti etiam Auct. institutionis. White.

Act. 10. v. 48.

10. Et iussit eos baptizari in nomine Domini Iesu Christi.

10. Hic intellectus verborum Iacobi probatur ex Innocentio I.

11. Item ex D. Augustino.

Et alio Auct. apud D. Augustinum to. 9.

12. Confirmatur ex Gregorio primo.

Et S. Chrystostomo.

cum Baptismo comparat, dum inter alia Sacerdotum dignitatem commendans, ait: *Neque enim solum cum nos regenerant, sed postea etiam condonandorum nobis peccatorum facultatem obtinent. Infirmatur; inquit, inter vos aliquis, accersat Presbyteros Ecclesie, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, & obsecratio fidei saluum reddet laborantem, & eriget eum Dominus, & si in peccatis fuerit, remittentur ei.*

13.
Accedat testimonium
Origenis,

Et his omnibus antiquior Origenes, agens de multiplici peccatorum remissione, ex hoc Iacobi loco Sacerdotibus tribuit potestatem remittendi peccata. *Est (inquit Tom. 1. Homil. 2. super Levit.) adhuc & septima, licet dura & laboriosa, per penitentiam remissio peccatorum, cum lavat peccator in lacrymis stratum, & sunt ei lacryma sua panes die ac nocte, & cum non erubescit Sacerdoti Domini indicare peccatum suum, & querere medicinam &c.* Et statim post Sacramentum Penitentiae, perstringens quasi Extremæ Unionis Sacramentum, quod est consummativum Penitentiae, subiungit: *In quo impletur & illud, quod Iacobus Apostolus dicit: Si quis autem infirmatur, vocet Presbyteros Ecclesie, & imponant ei manus, ungentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei salvabit infirmum: & si in peccatis fuerit, remittentur ei.*

Merito ergo Mart. V. in Concilio Constantiensi Generali decrevit, ab eis, qui de hæresi essent suspecti, querendum: *Virum credant, quod Christianus, contemnens susceptionem Sacramentorum Confirmationis, vel Extremæ Unionis, peccet mortaliter. Probè quippe noverat veritatem Catholicam, nec ignorabat, à plerisque Hæreticis eam negari.*

14.
Respondent
Hæretici ad
verba D. Iacobi
Epistolam illam
non esse Canonicam,
eò quod iste
Iacobus non
fuerit Apostolus.

Sed quo putas fundamento Hæretici negant hoc Sacramentum? Quid respondent ad verba Iacobi Apostoli? Imprimis asserunt, Epistolam illam non esse Canonicam. Quod probatur primò; quia Iacobus Episcopus Hierosolymitan. qui creditur Auctor illius, non fuit Apostolus, ut constat ex Hieronymo in Comment. cap. 1. ad Galatas, ubi dicit, graviter errare eos, qui dicunt, Iacobum istum esse unum ex duodecim.

Sed hoc argumentum innititur manifesto mendacio, ut ostendo ex Hieronymo, qui loco citato sic ait: *Vnde vehementer erravit, qui arbitratus est, Iacobum hunc de Evangelio, esse Apostolum fratrem Ioannis, quem constat post Stephanum iuxta fidem Actuum Apostolorum sanguinem fuisse pro Christo. Ergo graviter errant, qui dicunt, Iacobum istum esse unum ex duodecim; qualis Consequentia?*

15.
Oppositum
ostenditur
ex D. Hieronymo.

Immo gravissimè errant, qui oppositum dicunt; nam, teste eodem Hieronymo in lib. adversus Helvidium: *Nulli dubium est, duos fuisse Apostolos, Iacobi vocabulo nuncupatos, Iacobum Ze-*

bedei, & Iacobum Alpha. Istum nescio quem minorem Iacobum, quem Maria filium, nec tamen Matris Domini, Scriptura commemorat, Apostolum esse, an non? Si Apostolus est, Alpha filius erit, & creditur in Iesum, & non erit de illis fratribus, à quibus scriptum est: *Neque enim tunc fratres ejus credebant in eum. Si non est Apostolus, sed tertius nescio quis Iacobus, quomodo est frater Domini putandus, & quomodo tertius ad distinctionem maioris appellabitur minor, cum maior & minor non inter tres, sed inter duos soleant probere distinctionem, & frater Domini, Apostolus sit Paulus dicente: Deinde post triennium veni Hierosolimem videre Petrum, & mansi apud illum diebus quindecim. Alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi Iacobum fratrem Domini. Et in eadem Epistola: Et cognita gratia, quæ data est mihi, Petros & Iacobus & Ioannes, qui videbantur columnæ esse. Neque hanc putes Iacobum filium Zebedei; legi Actus Apostolorum. Tam ab Herode fuerat interceptus.*

Et verò quid illustrius, quam Matth. in cap. v. 3. duos Iacobos numerari inter duodecim Apostolos, Iacobum Zebedei, & Iacobum Alpha? Ergo vel unius Apostoli nulla sit memoria in Ecclesia, quod est absurdissimum; vel Iacobus Alpha ipse est Auctor hujus Epistolæ: nam solus Iacobi Zebedei & Iacobi, qui scripsit hanc Epistolam, meminit Ecclesia.

Probatum secundò: quia Auctor hujus Epistolæ non utitur solitè Apostolorum salutatione, sed profano more tantum dicit: *Iacobus Dei & Domini nostri Iesu Christi servus, salutem vobis tribuens quæ sunt in dispersione salutem.*

Respondet Bellarm. lib. 1. de verbo Dei cap. 18. Si ista profana salutio censenda est, illam esse habendam magis per se, quam habetur Act. 15. *Apostoli & fratres fratres huius, qui sunt Antiochia, Syria & Cilicia fratribus ex Gentibus salutem.* Atqui ecclesius Catholicus hanc salutationem ut profanam reprehendere auctoret: igitur neque illam Iacobi ullus ut profanam reprehendere debet.

Longior essem, si omnia argumenta contra hanc Epistolam vellem referre. Videtur possunt apud Bellarm. loco citato, non enim est controversia propria huic loco, & ideo hanc persedeo, tantumque dico; illam Epistolam novissimè à Conc. Trident. sess. 4. suscipi pro sacra & canonica.

Dico: *Novissimè*; quia priùs pro simili suscepta fuit à Conc. Laodicensi, Carthagenensi III. & Florentino; ut proinde jam non licet nobis aliud sentire (estò aliquando licet non fuisset) nam ait Trident. supra: *Si quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueverunt, & in veteri vulgata Latina editione habentur, pro sacris &*

canonicis non susceperit, & traditiones predictas sciens & prudens contempserit; anathema sit.

Et gratiam, quæ invisibiliter anima egrotantis inungitur, representat.

18. Hæretici dicunt, ritum istum unguendi istum unguendi, quem ibi insinuat Jacobus, solum institutum fuisse ad curationem corporum per donum miraculorum, quod tunc erat in Ecclesia, & jam cessavit.

Præterea, quàm absurda & inepta sit illa interpretatio Hæreticorum, probatur ex aliis rationibus. Prima sit; quia Iacobus loquitur de unctio, quæ est propria baptizatis: *Infirmatur, inquit, quis in vobis? scilicet qui fideles, estis, ut supra explicat Innoc. I. Porro fideles phrasi Ecclesiæ Catholicæ, baptizati demtaxat vocantur, ut patet ex Conc. Trident. sess. 14. c. 5. ibi: Ad quos omnia mortalia crimina deserantur, in quæ Christi fideles (id est, baptizati) ceciderint. Et infra: Itaque, dum omnia, quæ memoria occurrunt peccata Christi fideles (id est, baptizati) confiteri student &c.*

21. Aliæ rationes, quibus probatur absurditas illius interpretationis hæreticorum Primæ Trident.

Probatur ex Mar. 6. cap. v. 12. & 13. Et exiunt (Apostoli) predicabant, ut penitentiam agerent; & demonia multa eiciebant, & ungebant oleo multos egros & sanabant. Utique corporaliter. Quid clariùs dici poterat?

At verò non dubium est, usum doni sanationis spectasse etiam ad infideles & non baptizatos, ut patet Act. c. 28. v. 8. & 9. ubi sic lego: *Contigit autem patrem Publii (hominem utique barbarum) febribus & dysenteria vexatum jacere. Ad quem Paulus intravit: & cum orasset, & imposuisset ei manus, salvavit eum. Quo facto omnes, qui in Insula habebant infirmitates, accedebant & curabantur. Insula autem illa vocabatur Melita, ut patet ex v. 1. ejusdem cap. Et cum evasissemus, tunc cognovimus, quia Melita Insula vocabatur. Barbari verò prestabant non modicam humanitatem nobis.*

Ufus doni sanationis spectavit etiam ad infideles.

Unde Trident. supra c. 1. dicit hoc Sacramentum, apud Marcum quidem insinuatam, per Iacobum autem Apostolum ac Domini fratrem, fidelibus commendatum ac promulgatum fuisse. Sed apud Marcum non insinuat, nisi donum curationis corporum, & non animorum; ac proinde non est promulgatum verum Sacramentum, quod necessariò respicit curationem animæ.

Et cum Barbaros illius insulæ Paulus curaret, Trophimum tamen fidelem, Mileti infirmum, sanitati non restituit, ut ipsemet scribit 2. ad Timoth. 4. v. 20. *Trophimum autem reliqui infirmum Mileti.* Similiter non curavit Timotheum infirmum, sed scripsit ei: *Noli adhuc aquam bibere, sed modico vino utere, propter stomachum tuum, & frequentes tuas infirmitates.* 1. ad Timoth. 5. v. 23.

22. 2. Timoth. 4. 1. Timoth. 5.

19. Respondeo; apud Marcum per sanitatem corporum, quæ ibi conferebatur ab Apostolis, & etiam subinde confertur in hoc Sacramento, ut suo loco latius explicabitur, insinuat sanitas animæ, quæ ibi non conferebatur per unctioem; & ideo unctio tunc non erat verum Sacramentum; hic autem confertur, & ideo unctio nunc est verum Sacramentum.

Sciebat utique Paulus, apud quos dono miraculorum utendum esset, vel non utendum. Dicit enim 1. Cor. 14. v. 22. *Itaque, lingue infidelium sunt non fidelibus, sed infidelibus; prophetia autem non infidelibus, sed fidelibus.* Itaque ineptè intelligunt Hæretici verba Apostoli Iacobi de dono miraculorum seu curationis corporalis.

1. Cor. 14.

Itaque Sacramentum, quod apud Marcum erat insinuatam, scilicet unctio ad sanitatem animæ, promulgatum fuit per Iacobum Apostolum; dum non tantum meminit sanitatis corporalis, sed etiam spiritualis per infusionem gratiæ sanctificantis ibi: *Et si in peccatis sit, remittentur ei.* Imò etiam verba illa: *Et oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus,* secundum Patres Conc. Florentini & Tridentini præcipuè de sanitate mentis intelligenda veniunt; de corporis verò sanitate, non nisi interdum, & ubi animæ salutari expedit. Cùm enim (ut rectè observat D. Aug. Ench. c. 66.) totum quod salutaribus agit Sacramentis, magis ad spem futurorum bonorum, quàm ad retentionem vel adaptionem presentium pertineat; non conveniebat absolute fidelibus per hoc Ecclesiæ Sacramentum, nec per ullum aliud, promitti salutem corporis, nisi quatenus ad animæ salutem, & adipiscenda cælestia bona conduceret.

Quod probò aliâ ratione; quia donum illud curationis erat donum speciale, neque omnibus; neque solis Sacerdotibus seu Presbyteris concessum, 1. Cor. 12. v. 9. *Alteri fides in eodem Spiritu: alii gratia sanctorum in uno Spiritu.* Et v. 30. *Nunquid omnes virtutes? Nunquid omnes gratiam habent curationum?* Ergo malè dixit Iacobus generaliter sine ulla exceptione: *Inducat Presbyteros Ecclesiæ, sed dicere debuisset: Inducat eos, qui habent gratiam curationum.* Nam etiam Laici & femine possunt habere illam gratiam, & aliqui Presbyteri eam non habere.

23. Secunda ratio 1. Cor. 12

Itaque præcipuus effectus huius Sacramenti est Spiritus sancti gratia, quæ invisibiliter anima egrotantis inungitur, ut infra diffusius dicitur. Et ideo convenientissimè in unctioe institutum est: *Nam unctio (ut or verbis Trid. supra c. 1.) apertissimè Spiritus san-*

Tertia ratio est; quia Apostoli per gratiam curationis non solum sanabant infirmos, sed etiam cæcos & claudos. Act. 3. v. 6. 7. & 8. *Ecc 2*

24. Tertia ratio. Act. 3.

20. Illa verba sunt. Et oratio fidei &c. præcipuè significat sanitatem mentis.

S. Augustinus. totum quod salutaribus agit Sacramentis, magis ad spem futurorum bonorum, quàm ad retentionem vel adaptionem presentium pertineat; non conveniebat absolute fidelibus per hoc Ecclesiæ Sacramentum, nec per ullum aliud, promitti salutem corporis, nisi quatenus ad animæ salutem, & adipiscenda cælestia bona conduceret.

Itaque præcipuus effectus huius Sacramenti est Spiritus sancti gratia, quæ invisibiliter anima egrotantis inungitur, ut infra diffusius dicitur. Et ideo convenientissimè in unctioe institutum est: Nam unctio (ut or verbis Trid. supra c. 1.) apertissimè Spiritus san-

24. Petrus autem dixit: Argentum & aurum non est mihi quod autem habeo hoc tibi do: In nomine Iesu Christi Nazareni surge & ambula. Et apprehensa manu eius dexterâ allevavit eum, & protinus consolidata sunt bases eius & plantae. Et exiliens stetit & ambulabat &c. Ergo Iacobus dicere debuisset: Infirmatur quis in vobis, claudicat quis in vobis? Et sic de aliis defectibus.

Gratis autem dicitur, Apostolum ibi per infirmitatem intellexisse etiam cæcitatem, claudicationem & similes defectus, cum Ecclesia columna & firmamentum veritatis, cuius est iudicare de vero sensu & interpretatione Scripturarum sanctarum, semper intellexerit per ly Infirmatur, non defectus aliquos corporales, qui minimè disponunt ad mortem, sed tales infirmitates, quas proximè sequitur mors corporalis, aut saltem nata est sequi, ut patebit ex dicendis proprio loco.

25. Denique cum cætera instituta, quæ in hac Epistola tradit Apostolus, ad omnium temporum Christianos spectent, nunquid credendum est, hoc unum temporarium esse? Et vix (ut volunt Novatores) unius sæculi?

Atque ut semper aliqui essent in Ecclesia, & semper fuissent, sicuti reverè semper fuerunt viri sancti, præditi dono miraculorum, equidem tam rari, ut planè incredibile sit, Apostolum eos solos intellexisse per Presbyteros, dum ait: Inducat Presbyteros &c. Siquidem præscribit ibi seu promulgat remedium ordinarium, omnibus infirmis applicandum. Nunquid illud donum curationum seu gratia sanitarum? Noli cogitare, si non vis errare; sed dic, & intus dic, quia sic est ut dicis, illud remedium est Extrema Unctio hodie & à principio Ecclesiæ usitata & agnita pro vero & proprio Sacramento.

Appositè Concil. Trident. sess. 14. can. 2. de hoc Sacramento: Si quis dixerit, sacram infirmorum Unctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleviare infirmos; sed jam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curationum, anathema sit.

26. Sed dicet aliquis: Iacobus supra requirit plures Sacerdotes dicens: Inducat Presbyteros Ecclesiæ; Sacramentum autem Extremæ Unctionis validè confertur & ordinariè ab uno Presbytero: ergo &c.

Respondeo; sensum illorum verborum esse, inducat unum ex Presbyteris; sicuti cum aliquis dicit: Ego confiteor Fratribus Minoribus, non requiritur ad veritatem, ut confiteatur pluribus; sed sufficit, quòd uni ex illis confiteatur.

27. Præterquam, quòd in Scriptura alibi sæpius numerus pluralis ponatur pro singulari. Sic de latronibus, qui simul cum Christo crucifixi sunt, dicitur Matth. 27. v. 44. Idipsum autem & latrones, qui crucifixi erant cum eo, improperebant ei. Cum tamen Luc. 23. v. 39. scriptum sit: Vnus autem de his, qui pendebant latro-

nibus blasphemabat eum dicens: si tu es Christus salvum fac te ipsum & nos. Et legitur v. 40. Respondens autem alter increpabat eum dicens: Neque tu times Deum, quòd in eadem damnatione es &c. Ergo apud Matth. numerus pluralis intelligitur positus pro numero singulari.

Quod autem Aliqui hic addunt; plures requiri non pro quolibet infirmo, sed pro diversis, verum omnino non est, cum idem & unus plures possit inungere; quamvis etiam plures possint inungere plures, immo fortè plures eundem, ut ex dicendis suo loco patebit.

Si rursus objicias: Apostolus tribuit effectum remissionis peccatorum orationi. Respondeo, & nos tribuimus ei, sed non soli; nam sola forma non causat, sed materia & forma simul; porro Unctio est materia, oratio verò forma. Et orant, inquit Apostolus, super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini. Ecce orationem & unctionem conjungit.

Nec dicit: Orant pro eo, sed, Orant super eum, ungentes &c. Ac continuo atexit: Oratio fidei salvabit infirmum &c. formæ, ut potiori parti, & per Synecdochen tribuens effectum Sacramenti.

Dicitur autem: Oratio fidei, non quasi requiratur verè fides ministri, ita ut Hæreticus non possit validè administrare hoc Sacramentum, hoc enim falsum est; sed primò; quia procedit à fide Ecclesiæ; cuius ille, qui Sacramentum ministrat, personam gerit, eaque nititur ac proleat. Deinde; quia (ut dictum est) pro solis fidelibus est instituta. Denique; quia sola fide intelligitur, magnumque fidei mysterium continet. Fortè etiam per fidem possit quis intelligere intentionem faciendi, quod facit Ecclesiæ, quæ est necessaria in ministro ad valent omnium Sacramentorum, ut patet ex Concilio Florent. in Decreto Eugenii ibi: Hæc sacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus tantquam materia, verbis tantquam forma, & personæ ministrantis Sacramentum cum intentione faciendi, quod facit Ecclesiæ. Quorum si aliquod deficiat, non perficitur Sacramentum.

Haud ignoro, quòd scribit Brentius in Confess. Wittenberg. Officium, inquit, exigit, ut ministri Ecclesiæ egrotos visitent, & orant una cum Ecclesiæ pro eorum salute, & consulentur eis tam prædicatione Evangelii, quam dispensatione Cæcæ Dominicæ. Hæc est verè pia unctio, quæ Spiritus sancti efficitur est credentibus. Ubi unctionem alii apud Iacobum, interpretatur consolationem suamque prædicationem Fidei & Evangelii.

Verùm, inquit Hesselius in suo Catechismo c. 69. ejusmodi verbis, universa Ecclesiæ Sacramenta rejicias, quemadmodum etiam Sacramenta Iohannis, esse docent, dicentes: Baptismum Iohannis, esse doctrinam ejus: aquam autem, de qua Christus loquitur, cum de suo Baptismo mentionem facit, dicit Calvinus esse mortificationem pravorum affectuum. Et notum est, quomodo

24. 25. Conc. Trident. damnat illam interpretationem hæreticorum. Objectio. Solvitur. In Scriptura numerus pluralis sæpius ponitur pro singulari. Luc. 23.

Verbo intelligunt aliquos. He. 3. mentio immèdiatè Christi. Obiectio. Dicitur.

do idem per tropos & figuras, Venerabilis Eucharistiæ Sacramentum evertat.

Certè Iacobus in tota Epistola valde apertè loquitur, & claris propriisque verbis utitur: miram quomodo hic per tropum *Oleum* pro Evangelii prædicatione intelligat. Non id lenferunt Doctores Ecclesiæ omnes, non Aug. Epist. 119. c. 10. ubi dicit, Christum Sacramenta sua in corporali frumento, vino, aquâ & oleo instituisse. Et quàmquam ibi loqui posset de Oleo Confirmationis, æquè tamen hoc facit contra Hæreticos, qui illud etiam Sacramentum rejiciunt.

Scriptit Aug. Speculum, ut testatur Possidius, in quo multis locis proficitur, se moralia & clara Scripturæ præcepta tradere. In illo ergo speculo cum alia plurima prætermiserit; totum atamen hunc Iacobi locum allegat: ubi fati offendit, se totum hunc locum sine tropo aliquo intellexisse, æquè ut clarum & morale præceptum. Haëtenuß Hæselius.

Et nos igitur cum Augustino & Ecclesia Catholica totum hunc locum sine tropo aliquo intelligamus; quia verba Scripturæ propriè intelligenda sunt, nisi aliquid obstat. Ac proinde cum eadem Ecclesia dicamus, hanc sacram Unionem infirmorum, tamquam verè & propriè Sacramentum novi Testamenti, à Christo Domino nostro fuisse institutam.

Et quàmvis Trident. suprâ c. 1. non addat *Immediatè*, quod additur in nostra Conclusionè, tamen haud obscurè significat subintelligendum, quando ibidem dicit, hoc Sacramentum per Iacobum Apostolum fidelibus commendatum ac promulgatum fuisse. Si enim per Iacobum non fuit immediatè institutum, sed solum commendatum & promulgatum, per quem alium fuit immediatè institutum, nisi per ipsum Christum? Nam si per alium Apostolum, quis ille? Et quare ille ipse non promulgasset, sed promulgationem commisit Iacobo?

Scotus suprâ n. 7. sic ait: *Ad primum dicunt, hoc Sacramentum fuisse institutum à Christo. Iacobus autem non erat nisi promulgator sive præco huius Sacramenti, à Christo instituit: docens utique fideles, remissionem peccatorum sub tali ceremonia conferri, quod facere non posset, nisi de hoc haberet Christi verbum & promissionem: quod si hanc habebat, etiam credendum est à Christo ceremoniam habuisse. Cur enim Iacobus instituisset & præcepisset, quæ Petrus esset servaturus? Non fuisset quidem id contentaneum potestati supræmæ, quam Petro Christus tribuerat.*

Si dixeris; totum Collegium Apostolorum instituit hoc Sacramentum, & promulgationem commisit Iacobo.

Respondet; unde constat? Et cur non potius Christo institutio tribuitur, cum ex illo loco Iacobi non posset unum magis, quàm

aliud colligi? Immo potius colligitur institutio Christi, ut patet ex dictis, cum solius Christi sit peccata remittere.

Reliqua quæ spectant ad hanc controversiam vide disp. 1. conclus. 2.

Quantum ad tempus institutionis, putant Aliqui, institutum fuisse hoc Sacramentum Marci 6. Alii in ultima Cæna: verosimilius nobis videtur, quod fuerit institutum simul cum Pœnitentiâ, eò quod sit consummatio Pœnitentiæ, ut suprâ diximus. Quàmvis Christus ritum unguendi infirmos indicaverit Marc. 6. & ideo Concil. Trident. suprâ c. 1. dicat, hoc Sacramentum apud Marcum fuisse insinuatam; quia tamen ille ritus tunc non conferebat, nisi sanitatem corporalem, minus bene dicitur, tunc Sacramentum fuisse institutum.

Certè Patres Concil. Trident. fuisse incertos de illo tempore, satis patet ex eo, quod dicant, apud Marcum fuisse insinuatam, cum æquè facile potuissent dicere; institutum, si hoc verum iudicassent.

Si dixeris; Testamentum debet morte confirmari. Respondeo; Sacramenta non esse formaliter ipsum testamentum, aut pars Testamenti, sed tantum obiectum ultimæ voluntatis Christi, quæ non fuit quoad omnia media volita, executioni mandata ante mortem, ut manifestè patet in Sacramento Pœnitentiæ, quod, secundum communem sententiam, institutum est Ioan. 20. ergo similiter tunc institui potuit Sacramentum Extremæ Unionis, quod in usu est postremum omnium Sacramentorum, & ideo convenienter etiam postremo loco fuit institutum. Maximè, cum potestas illud ministrandi supponat, & quodammodo includat potestatem remittendi peccata; in tantum, ut Sacerdos, incompletè duntaxat ordinatus, acceptâ scilicet potestate consecrandi Corpus Christi verum, uti non posset absolvere, sic fortè nec infirmos sacramentaliter inungere. Hanc autem potestatem Apostoli primò acceperunt Ioan. 20.

Ideoquæ, inquit Suarez disp. 39. sect. 2. n. 5. plena huius Sacramenti institutio, consummata non fuit à Christo Domino ante Resurrectionem suam. Sinè ullo verò dubio credendum est, fuisse consummatam ante Ascensionem; quia plenè ac perfectè fundavit Ecclesiam, priusquam ex hoc mundo discederet, ideoquæ omnia etiam Sacramenta prius perfectè instituit. Hæc ille.

Contrarium videtur significare D. Bonavent. 4. dist. 23. a. 1. q. 2. ibi: *Concedenda igitur sunt rationes, probantes Spiritum sanctum per Apostolos hoc Sacramentum instituisse. Ad illud ergo, quod obijcitur, quod hoc est Legislatoris, dicendam, quod Spiritus sanctus supplevit hoc, quod ipse Deus dimiserat in doctrinâ, sicut dicitur Ioan. 16. Multa habeo vobis dicere, quæ non potestis portare*

E e e 3 modò.

34. Quo tempore hoc Sacramentum fuerit institutum.

Patres Concil. Trident. fuerant de eo incerti.

35. Obiectio solvitur.

36. Suarez docet hoc Sacramentum plenè fuisse institutum ante Ascensionem.

Contrarium videtur significare. D. Bonav.

32. Verba Jacobi intelligenda sunt sine aliquo tropo.

Hoc Sacramentum est immediatè à Christo institutum.

Scotus.

33. Obiectio.

Dilatatur.

modò. Et post: Cùm venerit &c. Vnde sicut supplevit, quod deerat de doctrina secundum Dei ordinatam dispensationem; ita etiam de institutione ex causa congrua, quod dimissum erat. Nec sunt duo Legislatores Christus & Spiritus eius. Hactenus Doctor Seraphicus.

37.
Quomodo
intelligendus
Doctor
Seraphicus.

At commodè intelligi potest, non de prima & essentiali institutione; sed de consummatione seu ministerio & exhibitione Sacramenti, ut colligo ex præcedentibus verbis: *Quaedam sunt Sacramenta communia legi veteri & novæ, quedam propriissima legi novæ, quedam medio modo. Communia sunt illa, que sunt quodammodo ex dictamine nature, quod quia semper idem manet, illa Sacramenta ab initio cecurrerunt, ut Matrimonium, & Pœnitentia, secundum quod Deo reconciliat: & hæc quidem Dominus Iesus consummavit & confirmavit in lege novæ, non evacuavit. Quaedam sunt propriissima legis novæ (Sacramenta) & hæc sunt que signant gratiam in tali statu, que propriè competit legi novæ, hæc autem duo sunt, Confirmatio & Unctio; ubi signatur gratia Spiritus sancti, secundum quam inungitur quis in pugilem, ut pro Christo audeat mori, & in regem, ut in regnum colorum possit introire, tamquam in suum. Hoc est novæ legi proprium, ideo in veteri Testamento non habuerunt certam figuram hæc duo Sacramenta. Et quia signant Spiritus sancti gratiam in aliqua abundantia, & Spiritus sanctus abundanter non fuit datus, quousque Iesus non fuit glorificatus, sicut dicitur Ioan. 7. ideo hæc duo Sacramenta à Christo fuerunt insinuata (id est, Christus hæc duo Sacramenta initiavit seu insinuavit, dando materiam & formam) sed post à Spiritu sancto fuerunt instituta, seu consummata; id est, inspirante Spiritu sancto toti collegio Apostolorum, illamque inspirationem Iacobo Apostolo promulgante, per Apostolos, eorumque in Sacerdotio successoribus, fidelibus applicata. Ita intelligo D. Bonavent. bene an malè, iudicet benignus Lector, postquam penitus intropexerit totum contextum verborum, quæ omnia nimis longum esset hic exscribere.*

38.
Quæ Sacramenta
Christi per se
ipsum complete
instituit.

Tantum addo hæc verba, quæ immediatè subsequuntur jam recitata: *Quaedam sunt Sacramenta media, que in veteri lege non fuerunt in veritate, fuerunt tamen in figura & significatione, sicut Baptismus, Eucharistia & Ordo, & quia Christus legem implevit & figuras evacuavit, hæc tria Sacramenta per seipsum instituit, non solum ea insinuando, sed etiam consummando, id est, per seipsum baptizando, consecrando & ordinando; qualiter non instituit per seipsum Confirmationem & Extremam Unctionem.*

Hugo de
S. Viñt.
Magister
Alensis.
Alensius.

Quidquid sit de mente Doctoris Seraphici, & Aliorum, quos citat Suarez supra n. 1. putà Hug. de S. Viñt. Magist. Alens. & Alensiod. estò hi omnes fuissent in contraria opinione, malum sequi commune iudicium totius Ecclesiæ, declaratum in Concil. Trident. dicente, omnia Sacramenta novæ legis à Christo

fuisse instituta, sess. 7. can. 1. de Sacram. in genere: & specialiter de Extrema Unctione idem declarante sess. 14. de hoc Sacramento c. 1. ut supra vidimus. Neque ulla est ratio dicentis, hanc institutionem factam fuisse post Ascensionem Christi.

Immo, reponis, ratio sufficiens est; cum enim in Evangelio sufficienter lex Evangelicæ exprimitur, & Evangelicæ lex continet Christi statuta & facta, & magis statuta, quam facta; quomodo probabile est, ut omnes Evangelicæ sic sub silentio tam nobile Sacramentum pertransissent, si Christus, etiam ante Ascensionem suam, illud instituisset, cum et eo nostræ salutis adminiculum eliciatur?

Respondeo; non est adminiculum necessarium, sicuti Baptismus, Pœnitentia & Eucharistia; nec tale adminiculum, quod Christus suis manibus cupiam ministravit. Deinde, ait Ioan. cap. 20. sui Evangelii v. 30. *Multa quidem & alia signa fecit Iesus in conspectu Discipulorum suorum, que non sunt scripta in libro hoc. Et cap. 21. v. 25. Sunt autem & alia multa, que scripsit Iesus (& sine dubio alia multa, que dicit) que si scribantur per singula, nec ipsam arborem modicum capere posse eos, qui scribendi sunt, librum. Quidni ergo inter hæc alia multa, intelligenda veniat institutio Extremæ Unctionis?*

Interim spiritus factus, de quo Christus testatur Ioan. 16. v. 13. *Cùm venerit illis, & vobis vos omnem veritatem, illud adminiculum salutis, quod non erat expressum ab Evangelicis, ne quasi sub modio delitesceret, per Iacobi Apostoli in sua Epistola clarissimis verbis docuit omnes fideles, adhortans eos ad receptionem tam salutiferi Sacramenti verbi præ allegatis: Infirmatur quis in vobis? &c.*

Si autem à me queritur; quæ sit materia ipsius? Respondeo citius; duplex est materia, proxima & remota. De remota institutio sequentem Conclusionem.

CONCLUSIO II.

Materia essentialis remota Extremæ Unctionis est oleum olivæ, per Episcopum, vel alium Sacerdotem, cui committi poterit, benedictum.

Materia huius Sacramenti exprimitur in Conc. Florent. in Decreto Eugenii 4. cap. 1. *Extrema Unctio, cuius materia est oleum olivæ per Episcopum benedictum. Trident. autem sess. 14. cap. 1. de hoc Sacramento Extremæ Unctionis sic ait: Infirmus, si fuerit in articulo mortis, et non habuerit Episcopum, letum oleum ab Episcopo benedictum. Verba Iacobi dicitur: Ungentes cum oleo in nomine Domini.*